

Učni načrt

Predmet

P E T J E

1. Opredelitev predmeta
2. Splošni cilji predmeta
3. Operativni cilji predmeta - dejavnosti
4. Operativni cilji predmeta - vsebina
5. Standardi znanja
6. Didaktična priporočila
7. Izvedbeni standardi in normativi

1. OPREDELITEV PREDMETA

Posebnost petja je, da morajo začetniki začeti izobraževanje petja po končani mutaciji. Pomembna je biološka zrelost vokalnih organov. Temu je treba prilagoditi trajanje in intenziteto izobraževanja. Pogoji za vpis in uspešno učenje so naslednji:

- zdrav vokalni organ in ustrezen glasbeni posluh, glasbeni spomin ter ritem,
- priporočamo, da ima učenec tudi najmanj 4 leta predhodne glasbene izobrazbe,
- zdravniško spričevalo.

2. SPLOŠNI CILJI PREDMETA

UČENCI:

- spoznavajo in obvladujejo tehnične in muzikalne prvine,
- razvijajo svoj glasovni obseg,
- razvijajo in obvladujejo jasno vokalizacijo in artikulacijo,
- razvijajo smisel za ustrezno interpretacijo besedila,
- spoznavajo stilne interpretacije,
- spoznavajo osnovne značilnosti vokalnega aparata,
- teoretično in praktično spoznavajo koncertni in operni repertoar ter sodobno pevsko literaturo,
- razvijajo pozitivno samopodobo, potrebno za javno nastopanje,
- negujejo naravno neprisiljeno, logično držo za dobro izvajanje,
- se navajajo na samokontrolo in nadzor zvoka,
- se usposabljujejo za individualno in skupinsko izvajanje glasbe.

3. OPERATIVNI CILJI PREDMETA - DEJAVNOSTI:

	NIŽJA STOPNJA	VIŠJA STOPNJA
Učenci:		
solistično pojejo;	<ul style="list-style-type: none"> • spoznavajo in obvladujejo vokalni organ in njegove lastnosti, • razvijajo dihanje in odkrivajo položaj grla, • uporabljajo pravilen nastavek, zastavek (focus tona), • oblikujejo ton, širijo tehnično izurjenost: legato, portato, staccato v lastnem obsegu, • pojejo različne vokalize z binarnimi in ternarnimi ritmi, • razumejo preprosti notni zapis, • opažajo glasbene celote, • negujejo glasbeni spomin, • na nastopih dodatno vzorno izvajajo skladbe; 	<ul style="list-style-type: none"> • dodelujejo vse tehnične prvine, • razvijajo sposobnosti načrtovanja in doseganja emocionalnih stanj, • vključujejo emocionalni spomin v sistem memoriranja, • uvajajo se v osnove estetike, stila in glasbene vsebine, • na nastopih dodatno vzorno izvajajo skladbe, razvijajo crescendo in diminuendo tona;
oblikujejo zvok;	<ul style="list-style-type: none"> • povečujejo dinamično in intonančno natančnost ter dikcijo, • niansirajo zvok: barva, jakost, intenziteta; 	<ul style="list-style-type: none"> • ustvarjajo skladbi primeren glasbeni izraz – interpretacija, • skupno muzicirajo: dueti, terceti itd. • sodelujejo z instrumentalnimi ansambli, • nadzorujejo dolžino in kakovost zvoka;
pojejo v skupini;		<ul style="list-style-type: none"> • spoznavajo večglasno literaturo, • razvijajo petje v duetih, tercetih itd.;
ustvarjajo glasbo;	<ul style="list-style-type: none"> • poustvarjajo skladbe (lastna interpretacija); 	<ul style="list-style-type: none"> • spoznavajo praktično vrednost uporabe kasetofona in videokamere;
spoznavajo, ocenjujejo in vrednotijo glasbo.	<ul style="list-style-type: none"> • spoznavajo osnove notnega zapisa, glasbene gramatike in strukturnih zakonitosti, • pojejo skladbe različnih oblik in karakterjev iz različnih zgodovinskih obdobj, • spoznavajo domače in tuje ljudske pesmi, • učijo se prepoznavati razlike med slabim in dobrim petjem. 	<ul style="list-style-type: none"> • razvijajo svoja znanja v skladu z literaturo, ki jo pojejo, • spoznavajo nove oblike (arije iz oratorijev, maš, kantat, oper; recitativ ...), • spoznavajo osnovne značilnosti stilnih obdobj skozi skladbe, • pridobivajo osnovne informacije o skladateljih, • analizirajo in ocenjujejo lastne izvedbe (nastopi), • primerjajo lastne izvedbe z drugimi (nastopi drugih učencev, koncerti, tekmovanja, plošče ...).
Dodatni pouk	Intenzivnejše razvijanje tehničnih in muzikalnih prvin do stopnje celovitega uresničevanja ciljev in brezhibnega obvladovanja vsebin, načrtovanih za posamezni razred oziroma stopnjo izobraževanja.	

4. OPERATIVNI CILJI PREDMETA - VSEBINE

1. razred

Učitelj mora učence seznaniti z anatomijo in fiziologijo pevskega organa (dihalni organi, glasotvorni organi, resonančni dejavniki), načini dihanja (klavikularno, torakalno, abdominalno in kostoabdominalno), nastavki (ploski, nebni, mehki), zastavki (trdi, aspirirani, mehki) in resonanco (prsno, lobanjsko).

TEHNIČNE IN MUZIKALNE PRVINE:

- Dihalne vaje,
- naslon tona – appoggio,
- attacca,
- vibrato,
- govorne vaje,
- pete vaje,
- izenačenje registrov,
- položaj grla v raznih registrih,
- odpravljanje napak,
- legato petje,
- portato, portamento, glissando,
- staccato, martellato v obsegu oktave,
- crescendo, diminuendo,
- durovi trozvoki,
- fraziranje krajših motivov.

VOKALIZE:

Vse učbenike za študij pevske tehnike izbere učitelj. Za doseganje učnih ciljev pa je mogoče priporočiti naslednje (v primernih legah):

- F. Abt,
- J. Concone op. 9,
- N. Vaccai,
- E. Panofka,
- N. Marchesi itd.

Letno je treba predelati najmanj 6 vokaliz.

SKLADBE:

- Slovenske ljudske pesmi iz zbirk S. Prek, M. Tomc ...
- Mladinske pesmi,
- H. Volarič: Samospevi,
- M. Kozina: ABC,
- Zbirke: Kdor zlate strune brati zna, Male pjesmi velikih majstora, Unterrichtslieder.

(Opomba: Letno je treba predelati najmanj 3 pesmi).

OPOMBE:

Poleg že navedenih šol - metod, etud, skladb ipd., se lahko uporablja tudi druga ustrezna literatura.

IZPITNE VSEBINE:

- 1 vokaliza,
- 2 pesmi.

Izpitne vsebine se izvajajo na pamet. Besedilo pesmi je lahko iz izvornika prevedeno v slovenski jezik.

2. razred

TEHNIČNE IN MUZIKALNE PRVINE:

- Izpopolnjevanje uporabe diha in nastavka,
- bistvo in pomen glasovne izenačenosti,
- trozvoki in večji intervali,
- legato petje,
- oblikovanje samoglasnikov,
- govorne vaje, pete vaje,
- fraziranje krajših motivov.

VOKALIZE:

- J. Concone op. 9 ali op. 11,
- N. Vaccai,
- E. Panofka,
- N. Marchesi itd..

(Opomba: Letno je treba predelati najmanj 5 vokaliz).

SKLADBE:

- A. Parisotti: Arie antiche (I., II. in III. zvezek),
- francoske pastirske pesmi (Bergerettes),
- slovenske ljudske pesmi: S. Prek, M. Tomc, E. Adamič, Z. Prelovec itd.,
- E. Adamič: Mladinske pesmi,
- zbirke: Kdor zlate strune brati zna, Male pjesme velikih majstora, Unterrichtlieder.

(Opomba: Letno je treba predelati najmanj 2 arii antichi, 2 pesmi - ena od teh naj bo slovenskega skladatelja).

OPOMBE:

Poleg že navedenih šol - metod, etud, skladb ipd., se lahko uporablja tudi druga ustrezna literatura.

IZPITNE VSEBINE:

- 2 težji vokalizi,
- 1 aria anticha,
- 1 pesem.

Izpitne vsebine se izvajajo na pamet. Besedilo pesmi je lahko iz izvirnika prevedeno v slovenski jezik.

3. razred

TEHNIČNE IN MUZIKALNE PRVINE:

- Izpopolnjevanje tehnike in muzikalnosti,
- legato petje,
- večanje obsega,
- lestvice in skoki, razloženi akordi,
- mezzavoce,
- crescendo, decrescendo,
- fraziranje.

VOKALIZE:

- J. Concone op. 9 ali op. 11,
- N. Vaccai,
- E. Panofka,
- N. Marchesi itd..

(Opomba: Letno je treba predelati najmanj 4 vokalize).

SKLADBE:

- Slovenske ljudske pesmi: S. Prek, M. Tomc, Z. Prelovec itd.,
- E. Adamič: Mladinske pesmi,
- zbirke: Kdor zlate strune brati zna, Male pjesme velikih majstora, Unterrichtslieder,
- arie antiche iz XVI., XVII. in XVIII. stol.,
- Bergerettes: Pastirske pesmi.

(Opomba: Letno je treba predelati najmanj 2 arii antichi, 2 pesmi klasičnega ali romantičnega stila in 2 slovenski pesmi).

OPOMBE:

Poleg že navedenih šol - metod, etud, skladb ipd., se lahko uporablja tudi druga ustrezna literatura.

IZPITNE VSEBINE:

- 1 težja aria anticha,
- 1 težja pesem klasičnega ali romantičnega stila,
- 1 slovenski samospev.

Izpitne vsebine se izvajajo na pamet in v izvorniku.

4. razred

TEHNIČNE IN MUZIKALNE PRVINE:

- Nadaljevanje tehnične izurjenosti, upoštevajoč posameznikove individualne zmožnosti,
- razloženi trozvoki in četverzvoki,
- durove lestvice,
- legato petje s posebnim poudarkom na izenačenosti vokalov,
- staccato petje s posebnim poudarkom na izenačenosti vokalov,
- martellato,
- portato,
- crescendo, decrescendo,
- fraziranje,
- smiselno oblikovanje besedila glede na dikcijo,
- skrbno vadenje jasne artikulacije in dikcije,
- spoznavanje različnih stilov.

VOKALIZE:

- J. Concone op. 9 ali op. 11,
- N. Vaccai,
- E. Panofka,
- N. Marchesi itd.

(Opomba: Letno je treba predelati najmanj 4 vokalize).

SKLADBE:

- Slovenske ljudske pesmi: S. Prek, M. Tomc, Z. Prelovec itd.,
- E. Adamič: Mladinske pesmi,
- zbirke: Kdor zlate strune brati zna, Male pjesme velikih majstora, Unterrichtlieder,
- arie antiche iz XVI., XVII. in XVIII. stol.,
- Bergerettes: Pastirske pesmi,
- pesmi W. A. Mozarta in L. van Beethovna.

(Opomba: Letno je treba predelati najmanj 3 arie antiche, 3 pesmi klasičnega ali romantičnega stila in 2 slovenska samospeva).

OPOMBE:

Poleg že navedenih šol - metod, etud, skladb ipd., se lahko uporablja tudi druga ustrezna literatura.

IZPITNE VSEBINE:

- 1 težja vokaliza,
- 2 pesmi klasičnega ali romantičnega stila,
- 1 aria anticha,
- 1 slovenski samospev.

Izpitne vsebine se izvajajo na pamet in v izvirniku.

NAPREDOVANJE

Za prehod na višjo stopnjo izobraževanja mora učenec na izpitu za 4. razred petja pokazati dobro obvladovanje vseh tehničnih in muzikalnih sestavin petja in pridobiti pozitivno mnenje izpitne komisije.

5. razred

TEHNIČNE IN MUZIKALNE PRVINE:

- Izpopolnjevanje vsega doslej predelanega gradiva v razširjenem obsegu,
- intenzivno vadenje lobanjskega tona in messa di voce,
- intervali v vseh oblikah,
- rulade in lestvice v različnih tempih in dinamičnih možnostih,
- parlato,
- recitativ,
- skrbno vadenje jasne artikulacije in dikcije,
- spoznavanje stilov.

VOKALIZE:

- J. Concone op. 9 ali op. 11,
- N. Vaccai,
- E. Panofka,
- N. Marchesi itd.

(Opomba: Letno je treba predelati najmanj 3 vokalize).

SKLADBE:

- Zbirka slovenskih samospevov: B. Ipavec, M. Kogoj, A. Lajovic, M. Lipovšek, P. Merku, S. Osterc, J. Pavčič, L. M. Škerjanc itd.,
- zbirke Arie antiche,
- pesmi J. Haydna, W. A. Mozarta, L. van Beethovna, G. F. Händla, J. S. Bacha, H. Purcella, F. Schuberta, R. Schummana, J. Brahmsa, E. Griega, F. Mendelssohna, P. I. Čajkovskega, A. Dvoraka, M. Milojeviča, J. Gotovca, I. Lhotke - Kalinski, M. Tajčeviča, P. Konjoviča itd.,
- albumi opernih arij.

(Opomba: Letno je treba predelati najmanj 3 arie antiche, 4 pesmi različnih stilov, 2 slovenska samospeva in 1 lažjo operno arijo).

OPOMBE:

Poleg že navedenih šol - metod, etud, skladb ipd., se lahko uporablja tudi druga ustrezna literatura.

IZPITNE VSEBINE:

- 1 aria anticha,
- 2 pesmi različnih stilov,
- 1 slovenski samospev,
- 1 lažjo arijo.

Izpitne vsebine se izvajajo na pamet in v izvorniku. Javni nastop z ustreznim programom lahko velja kot izpit.

6. razred

TEHNIČNE IN MUZIKALNE PRVINE:

- Ponovitev in izpopolnjevanje vse doslej predelanih učnih vsebin.

Posebno pozornost je treba posvečati dikciji, intonacijski in dinamični natančnosti, pri interpretaciji skladb pa vsebinski poglobitvi ter muzikalno in estetsko utemeljenemu petju.

SKLADBE:

- Zbirka slovenskih samospevov,
- zbirke: Arie antiche,
- pesmi J. Haydna, W. A. Mozarta in L. van Beethovna, E. Griega, G. F. Händla, J. S. Bacha, H. Purcella, F. Schuberta, R. Schummana, J. Brahmsa, F. Mendelssohna, P. I. Čajkovskega, A. Dvoraka, P. Mascagnia, H. Wolfa, R. Straussa itd.,
- albumi opernih arij.

(Opomba: Letno je treba predelati najmanj 3 arie antiche, 5 pesmi različnih stilov, 2 slovenska samospeva ter 2 arije iz opere, maše, kantate ali oratorija).

OPOMBE:

Poleg že navedenih šol - metod, etud, skladb ipd., se lahko uporablja tudi druga ustrezna literatura.

IZPITNE VSEBINE:

- 1 aria anticha,
- 3 pesmi različnih stilov,
- 2 slovenska samospeva,
- 1 arija iz opere, maše, kantate ali oratorija.

Izpitne vsebine se izvajajo na pamet in v izvorniku. Javni nastop z ustreznim programom lahko velja kot izpit.

5. STANDARDI ZNANJA

I.
Težavnostna raven je v glavnem omejena na krajše skladbe. Pri njihovi izvedbi morajo učenci pokazati poznavanje osnovnih teoretičnih znanj, kot so orientacija v notnem besedilu (toni, poltoni, notne vrednosti, osnovni taktovski način itd.). Važno je, da se že na tej stopnji razvoja upošteva karakterizacija skladb. Osnovna sredstva oblikovanja (dinamika, agogika, artikulacija, ...) morajo biti pri petju razvidna in smotrno uporabljena. Največjo pozornost je treba posvečati pravilnemu dihanju in naslonu tona.

II.
Na tej stopnji se težavnost izbrane literature povečuje tako v tehničnem in muzikalnem smislu kot tudi po obliki in vsebini (samospevi ali recitativi, arije iz oratorijev, kantat, maš ali opere). Vse vsebine nižje stopnje se nadgrajujejo. Izvedba mora dokazati poznavanje in sposobnost fraziranja in deklamacije, prav tako tudi poznavanje osnovnih stilnih posebnosti posamezne skladbe. Učenec mora biti sposoben uporabiti vsebinsko-emozivne komponente (veselje, žalost, prezir, jezo, ljubezen itd.) kot tudi oblikovne (samospev, recitativ, arija ...).

6. DIDAKTIČNA PRIPOROČILA

Osnovna naloga, ki jo morajo učitelji izpolniti iz tega učnega načrta, je razvijanje ljubezni do glasbe in ustvarjanje želje po muziciranju. Izbira metode vodenja učnega procesa je v celoti v pedagogovih rokah, vendar priporočamo načine, ki izhajajo iz učenčevih naravnih predispozicij. Posebno težo v učnem procesu naj dobi razvoj sluha, ki zvok naj ne samo nadzoruje, temveč ga tudi načrtuje. Razvoj tehnike in teoretičnih znanj naj bo v skladu in soglasju z razvojem slušnih procesov, da v nobenem trenutku ne pride do odtujitve glasbenega bistva – od veščine. Pri izbiri vsakega naslednjega koraka v učenčevem repertoarju je treba upoštevati tehnično in vsebinsko načelo težavnosti ter načelo kompleksnosti glasbene fature.

Vsako nalogo v učnem procesu je treba doseči na visoko profesionalni ravni, upoštevajoč posebnosti vsakega učenca, njegovih intelektualnih potencialov, motivacije za samostojno delo, vendar z jasno zastavljenimi nalogami – cilji. Vsako glasbeno delo je nujno najprej natančno prebrati, pojasniti in z vseh vidikov analizirati ter postaviti visoke umetniške zahteve. Kontinuiteta dvigovanja težavnosti mora biti enakomerna.

Tako dosežena glasbena znanja morajo postati pomemben del splošne kulture vsakega učenca. Nadarjenim in ambicioznim učencem je treba postaviti zdravo in čvrsto osnovo za nadaljevanje šolanja ne samo v tehničnem pogledu, temveč tudi v pravem glasbenem, ki predpostavlja glasbeni izraz.

Učni načrt dovoljuje veliko svobode pri izbiri literature kot tudi pri vodenju samega učnega procesa, ki pa ne sme ogroziti kakovosti znanja učencev. Težavnost predlaganih skladb je učencem prilagojena.

Izbira skladb po težavnosti je prepuščena učitelju, ki v celoti odgovarja za učenčev kvalitativen razvoj.

7. IZVEDBENI STANDARDI IN NORMATIVI

Materialni pogoji

Pouk petja terja za svoje uresničevanje ustrezno veliko, zračno, primerno vlažno, akustično ter zvočno izolirano učilnico. Opremljena mora biti s klavirjem ali pianinom, avdiosredstvom in drugo standardno opremo za individualne učilnice.

Pogoji za vpis

Primerna starost in glasbene ter fizične dispozicije za petje, ki jih kandidat dokaže na sprejemnem preizkusu.

Preverjanje in ocenjevanje znanja

Znanje preverjamo in ocenjujemo pri pouku, na internih in javnih nastopih ter ob koncu šolskega leta pri izpitih. Ocene oblikujemo s Pravilnikom o preverjanju in ocenjevanju znanja ter napredovanju učencev v glasbeni šoli.